

امام خميني^(ره): اين محرم و صفر است که اسلام را زنده نگه داشته است.

۱. با توجه به تقسيم‌بندي شهرهای اسلامي برحسب اهداف تأسيس، کدام یک از شهرهای زیر، جزو «عواصم» محسوب می‌شود؟
الف. بصره   ب. فاس   ج. قیروان   د. فسطاط
۲. کدام یک از شهرهای زیر، به عنوان مرکز اداری و سياسي حجاج بن يوسف ثقفی ساخته شد؟
الف. حله   ب. بصره   ج. فسطاط   د. واسط
۳. دانشمندان و فقهایي چون ابوحنيفه، حجاج بن ارطاة و عمران بن وضّاح، بر عملیات ساختمانی کدام یک از شهرهای زیر نظارت و اشراف داشتند؟
الف. نجف   ب. کوفه   ج. عسکر   د. بغداد
۴. شهرهای اسلامي به کثرت کدام یک از تأسيسات شهری، متمایز بودند؟
الف. حمام   ب. پل   ج. مدارس   د. بیمارستان
۵. کدام یک از تأسيسات شهری از اين جهت که جزو اموال عمومي مسلمانان شمرده می‌شد، نقش مهمی در زندگی جماعت اسلامي داشت؟
الف. دارالعلم‌ها   ب. حمام‌ها   ج. مساجد   د. مدارس
۶. به گفته ابن خلدون، کدام یک از مناصب زیر «از مهم‌ترین پایگاه‌های سلطنتی و اساس همه مراتب پادشاهی است»؟
الف. وزارت   ب. کتابت   ج. قضاوت   د. فرماندهی سپاه
۷. در سازمان اداری تمدن اسلامي، ساماندهی نیروهای امنیتی (عسس و شرطه) در زمان چه کسی انجام شد؟
الف. عمر بن خطاب   ب. معاویه   ج. هارون الرشید   د. علی بن ابی طالب
۸. کدام یک از خلفای عباسی، دیوان‌های ولایات را درهم ادغام و یک دیوان به نام «دیوان‌الدار» تأسيس کرد؟
الف. معتصم   ب. مستعصم   ج. معتضد   د. مکتفی
۹. مهدی عباسی، دیوان «زمام» را به چه منظور تأسيس کرد؟
الف. پرداخت مقرری سپاهیان   ب. نظارت بر کار کارمندان
ج. گردآوری و تحویل مالیات‌ها   د. تضعیف نهاد وزارت
۱۰. با از بین رفتن منصب وزارت در سال ۳۲۳ ق، چه شخصی در رأس سازمان اداری قرار گرفت؟
الف. محتسب   ب. امیرالأمرا   ج. کاتب   د. قاضی القضاات
۱۱. کدام یک از نویسندگان زیر، افراط در اطلاق القاب در سازمان اداری عباسیان را ناپسند دانست و درانتقاد از آن دست به قلم برد؟
الف. قلقشندی   ب. دینوری   ج. صابی   د. ماوردی

۱۲. در عصر عباسی، کدام دیوان وظیفه بررسی و تحقیق در احوال وزرا، عاملان و کاتبان متهم به رشوه خواری و کسب درآمد نامشروع با سوء استفاده از موقعیت شغلی را بر عهده داشت؟

الف. دیوان استخراج ب. دیوان صادرات ج. دیوان شرطه د. دیوان توقع

۱۳. کدام یک از اشخاص زیر به واسطه اقامه نماز جمعه به نیابت از خلیفه، مقام ریاست مسلمین در ولایات را دارا بود؟

الف. امیر ب. عامل ج. محتسب د. وزیر

۱۴. نخستین فردی که مبادرات به تعیین قضات شهرها کرد، چه کسی بود؟

الف. عمر بن خطاب ب. منصور عباسی ج. عمر بن عبدالعزیز د. ولید بن عبدالملک

۱۵. کدام یک از دیوان‌های زیر، متولی خبررسانی دولتی و در خدمت دستگاههای حکومتی بود؟

الف. دیوان استخراج ب. دیوان جیش ج. دیوان شرطه د. دیوان برید

۱۶. از زمان حکومت چه کسی، قضات از «شهود دائمی» حاضر در محاکم کمک می‌گرفتند؟

الف. امین ب. مأمون ج. منصور د. متوکل

۱۷. نخستین و آخرین خلفای عباسی‌ای که برای رسیدگی به مظالم مردم نشستند، به ترتیب، چه کسانی بودند؟

الف. مهدی - مکتفی ب. هادی - مهتدی ج. مهدی - مهتدی د. مهدی - مقتضی

۱۸. در سازمان اداری تمدن اسلامی عصر عباسی، جلوگیری از ساخت و ساز در مناطق ممنوعه، فساد مواد غذایی و نیز گرفتن حقوق بردگان از اربابان بر عهده کدام دیوان بود؟

الف. مظالم ب. قضا ج. عطا د. حسبه

۱۹. کدام گزینه از عوامل مؤثر در میزان حقوق کارمندان عصر عباسی به شمار نمی‌رود؟

الف. نژاد ب. تخصص ج. موقعیت د. مرتبه

۲۰. ابن طقطقا دولت و ثروت بیت‌المال کدام یک از خلفا را «بهترین و از حیث وسعت مملکت، سرآمد دول» می‌داند؟

الف. عمر بن عبدالعزیز ب. هارون الرشید ج. مأمون د. معتضد

۲۱. قاضی ابویوسف به دستور کدام خلیفه، کتاب الخراج را درباره مالیات‌های دولت اسلامی به رشته تحریر درآورد؟

الف. امین ب. هارون الرشید ج. سفاح د. واثق

۲۲. «جوالی» نام دیگر کدام یک از منابع مالی شرعی عصر عباسی است؟

الف. خمس ب. خراج ج. جزیه د. عشر

۲۳. در عصر عباسی، زمین‌هایی که صاحبانش بر روی آن مسلمان شده‌اند و هنوز در دست خودشان است، مشمول کدام یک از منابع مالی واقعی می‌شوند؟

الف. عشر ب. خراج ج. خمس د. جزیه

۲۴. منبع اصلی مالیات در نظام مالی عهد عباسی، کدام یک از گزینه‌های زیر بود؟

الف. میراث بلاوارث ب. اموال مصادره‌ای کارگزاران حکومت ج. غنایم

د. زمین

۲۵. کدام يك از خلفای زیر، نظام مالیات بر اراضی را از «مساحت» به «مقاسمه» تغییر داد؟

الف. عمر بن خطاب ب. هارون الرشید ج. معتضد د. مهدی

۲۶. در دوره چه کسی نام شهر محل ضرب، بر روی سکه‌ها درج گردید؟

الف. عبدالملک بن مروان ب. مأمون ج. سلیمان بن عبدالملک د. امین

۲۷. در نظام اقتصادی عصر عباسی، به زمینی که دولت از املاک خود به فردی می‌بخشید تا همچون یک مالک در آن تصرف کند، چه می‌گفتند؟

الف. اقطاع ب. الجاء ج. امصار د. ایغار

۲۸. وظیفه کارگران تحت فرمان رئیس «دیوان الماء» در مرو چه بود؟

الف. تقسیم آب در میان کشاورزان ب. حفر ترعه‌ها و کانال‌ها
ج. حراست و صیانت قنات‌ها د. حراست از ابزارهای انتقال آب

۲۹. «قُمج» نام دیگر کدام يك از محصولات زراعی در منطقه شام بود؟

الف. جو ب. زیتون ج. گندم د. برنج

۳۰. اندلس عصر عباسی به واسطه کدام يك از منابع ثروت حیوانی، مشهور بود؟

الف. پرورش استر ب. پرورش گاو
ج. کثرت شتران یک کوهانه د. پرورش مرغ و جوجه‌کشی